

עלון קיבוץ ניר דוד (תל עמל)
ינואר 2022

צילום: קורינה מגס [2022]

#עצים#שדרות#נטיעות#סיכומי שנה#קמיני עץ#ימי הולדת#קהילה#

חורף – אורה שפר

חורף – זה גשם וקור ובוץ מטריד,
חורף – זה האף שדולף וגרון מכחכח,
שפעת, קורונה וחום שקולח,
זו שמיכת-פוך וסדין חשמלי
ורגליים קפואות והבל פי.
חורף – זה אדים מהאסי כשהשכמת לקום -
זה העץ בשלכת – לפתע עקום
ופנים חמוצות שתפגוש במדרכה
ולכן ה"בוקר טוב" – נתקע ולא יוצא מגרונך.
חורף – זה צבעי-אפור ובוץ מלוכלך
מרק מהביל ותה חם שנגמע בשקיקה -
והגוף שמפשיר לאיטך.

אך חורף זו גם שמש שהפציעה לפתע מבין הענן
וזקנים מתחממים על ספסל בגן
ופעוט שצוהל ומדשדש בבוץ
ובשלוליות מרבה לקפוץ,
ושלל פרחים בגלבוע – שאסור לקטוף
וריחות משגעים – ופטריות לרוב
ואוויר צח וצלול
שתשאף אל קרבך -
ולא נודע כי בא עדיך -
חורף זה גם זהב – העלים בשלכת
וירוק עז בדשא.
חורף הוא הזמן היחידי
בו הכול נקי:
האוויר, האדמה וגגות הבתים -
והכול כה רגוע ומפוייס
כתינוק שניעור זה עתה משנתו -
ושולח לעולם את ידו.

ולכן החורף עלי כה אהוב
ואחכה לו כל שנה בצפייה מחודשת
ובתקווה לשנה טובה ומאושרת.

מה בעלון

העלון הנוכחי נענה לסיכומי שנת 2021 ולט"ו בשבט שהקדים השנה, אפילו את השקדיות. אנו חיים בתוך גן ירוק ופורח. מקימי הקיבוץ קראו לחלק המרכזי – מחדר האוכל מערבה "פארק". אשכרה פארק, כמו באירופה. ובהתאם לחזונום, הם נטעו ושתלו; שדרות עצים, דשאים וגינות פורחות. אי אפשר להגזים בגודל המעשה הזה, שאנו זוכים לקחת חלק בהמשכיות שלו. הבאתי כאן מקצת שבמקצת התמונות וההסברים להן, בין היתר על מנת להראות שרידים מפוארים של עצים המלווים את המדרכות שלנו מעל 80 שנים! ברצוני להתנצל בפני **משפחת גולומב** על כך ששמה של **רותי ז"ל** נשמט מרשימת הנפטרים של חודש דצמבר. רותי נפטרה לפני שנתיים ב-9.12.2019 ו"א כסלו תש"פ. כמו כן ברצוני לציין את פטירת **מנחם לוי**, שחיי בשנים האחרונות בבית הבריאות ונפטר השבוע. נכון שלא היה חבר קיבוץ אך היה דמות ראויה לציון. היה מאכיל את הדגים בכל יום ויום, ויצר קשר עם העוברים והשבים. הוא נקבר ברשפים, שם גר בנו ארז.

עלון מס. 1 בשנת 2022, מס. 2279 למניין עלוני הקיבוץ

שותפים לעלון: אורה שפר / אורי קלס / אסנת דגני / אסתי שורר / אשר אינדיך / אתי חן ברייר
בנות דגני / גדי ורולקר / גליה ורולקר / דליה יפה / דרור סגל / הילה דגני / זהבה נצר
חברות של מירב מסקין / חנה מאירי / יובל רשתי / יפתח רונן / מאי הכהן / מוניקה גורבן
מירי דגן / משפחת אינדיך / משפחת בן גיאת [חווה ויניב] / משפחת כהן [מישל ואיתן]
משפחת מלכין [כלנית וירון] / משפחת עמיחי [מור ואייל] / משפחת קקון [שולמית ודני]
משפחת רשתי / משפחת שלם [אורית וחן] / קובי מירום / רמי דגני / שחם מיטלר
תיירות ניר דוד / תמר הכהן
מעלוני קיבוץ: משה להב / עלון רמת השופט

עיצוב הלוגו החדש: עדי מידה

צילומים: ארכיון ניר-דוד / דרור סגל / חברות מהקיבוץ / קובי מירום / קורינה מגס

תודה מיוחדת ליהודית אייל, ארכיונאית הקיבוץ על החומרים, ההגה והליווי

הפקת העלון בגרסת עיתון: ענת קרונר

עורכת: סמדר יחיאלי

עלון פנימי, כל הזכויות שמורות

עדכוני קהילה

יפתח רונן – ריכוז משק ותשתיות – סיכום שנה

לחברי ניר דוד שלום,

לפני חודש סיימנו את השנה האזרחית על פיה מתנהלת הפעילות העסקית ומכלול החיים בכלל. שנת 2021 ככלל, היתה שנה עסקית טובה לניר דוד, בעיקר בגלל שובה של התיירות לפעילות מלאה. גם בחלקים אחרים של פעילותנו העסקית היו תוצאות טובות.

להלן דיווח על כל התחומים שבאחריותי:

תשתיות:

השנה, אחרי שנת 2020 שהייתה עשירה בעשייה ובהקמת תשתיות, ירדנו משמעותית בפעילות: החלפת מרכזיה ב' של חלוקת החשמל (החלק הדרומי של הקיבוץ) שתוכננה, טרם הושלמה ותבוצע בימים הקרובים.

השלמנו את חיבור אספקת קו מי השתייה החדש, חידשנו את כל מוני המים הישנים שטרם הוחלפו עד כה והחלפנו את תאורת הגדר בצד המזרחי של הקיבוץ. כמו כן עשינו עבודות שונות שנדרשו להשלמת תשתיות שכונת הכרם.

כלכלה:

ענפי החקלאות (גד"ש, מטעים, מדגה) של ניר דוד בהם אני משמש יו"ר, המשיכו להתמודד עם השינויים החלים בסביבה העסקית, כל אחד בתחומו: עלייה במחירי המים ועלייה במחיר התשומות (דשן, מזון לדגים) ומנגד ירידה במחירי הפירות כגון מנגו ותמרים.

החקלאות במדינת ישראל עומדת בפני אתגרים רבים הנובעים מגישה ממשלתית המקדשת (הצהרתית) את מושג "הפחתת יוקר המחייה" ומצאה בחקלאים את "החשודים המידיים" בהם יש לטפל. בהקשר זה, ענף המדגה כבר נחשף ליבוא מתחרה לפני מספר שנים. התוצאות בשטח קשות מאוד ואנחנו נדרשים לצעדים מורכבים כדי לעבור את התקופה הקשה ולהגיע ליציבות כלכלית. בשלב זה עדיין אנו נהנים מתמיכה ממשלתית שנועדה לאפשר הסתגלות לחשיפה ליבוא, אבל התמיכה תופחת ותסתיים בשנים הקרובות וההתאמות שבוצעו – לא מגשרות עדיין על הפער.

פרויקטים סולריים:

אנחנו ממשיכים בתחום. מערכות חדשות הותקנו השנה: על מאגרי גידול דגים במאגר גלבע, מאגר מלוח ומאגר טיון. כלל התפוקה שנתית הצפויה כ- 18.5 מיליון קוט"ש שמסופקים לרשת החשמל הארצית. המערכת באגם גלבע כבר מייצרת והמערכות בשטח אגם מלוח וטיון, יכנסו לייצור בקרוב.

התחלנו בהכשרת השטח ועבודות התשתית להתקנת מערכת קרקעית (יצור צפוי של 3.5 מיליון קילוואט בשנה – כ- 30% מצריכת החשמל של מחלק חשמל ניר דוד) ואני מקווה שהמערכת תושלם עד האביב.

בשבוע שעבר, עברנו, כל משרדי ההנהלה, למשרדים ששימשו את התיירות. הסיבה העיקרית להחלפה הינה הרצון לאפשר לתיירות המתפתחת והצומחת לתפקד בסביבת עבודה המתאימה לעסק בהיקף וברמה של תיירות ניר דוד מצד אחד.

מצד שני – עובדי המשרדים במנהלת: בעלי תפקידים, הנהלת חשבונות, שכר ואחרים, נדרשו להצטופף ולרדת משמעותית בתנאי העבודה. אני מעריך מאוד את הסכמת כולם לבצע את מהלך ההצטמצמות כדי להשיג מטרה חשובה לכלל המערכת.

בתחילת שנת 2022 אנו מתכננים ומקווים לשנה כלכלית טובה, לפחות כמו זו שקדמה לה ואף יותר. אנו רוצים להתמקד בפיתוח ובצמיחה ומקווים שיהיו פחות הפרעות וקשיים מהסוג שסבלנו מהם בשנתיים האחרונות. מטרותינו הן (כפי שהיו בעבר):

לשפר את פעילויות המשק ולהצמיח את חיי הקהילה בניר דוד בכל היבטי החיים: חברה, כלכלה, תשתיות וסביבה.

לתת שירות לחברים ולקהילה בשימת דגש על שיתוף פעולה הדוק בין המשק לקהילה. אנו מאחלים לעצמנו, כקבוץ יצרני, פעילות מיטבית, משלבת ומשתלבת בחיי הקהילה – פעילות מייצרת איכות חיים בעבודה ובקהילה.

אשר אינדיך וגדי ורולקר – סיכום פעילות צח"י ובטחון בשנה החולפת

אירועי הימים האחרונים, בהקשר של רעידות האדמה, והשריפות אותן חווינו בחודשי הקיץ, ממחישים את הצורך לשפר את המוכנות למצבי משבר.

לצד הפעילות של אירועי האסי (שלשמחתנו פחתה משמעותית במהלך השנה החולפת) והתנהלות בצל משבר הקורונה, קידמנו נושאים שקשורים לשיפור של מוכנות הישוב לאירועים שונים.

מצאנו לנכון לעדכן את הקהילה בפעילות צח"י ובפעילות מרכיבי הביטחון בסיכום משותף, לאור הקשר הקיים בתחומים הנ"ל.

הנושאים בהם עסקנו כללו שיפור תשתיות, רכש אמצעים והדרכות בתחומים שונים – בהתאם לתוכנית עבודה שגובשה ואנו פועלים לפיה.

מצורף פירוט עיקרי הנושאים:

1. מרכיבי צח"י:

א. חמ"ל צח"י – השלמת אמצעים שתוכננו:

1. רכש UPS

2. התקנת גנרטור חרום נייד לגיבוי

3. התקנת מגבר סלולרי ואנטנה לשיפור הקליטה

4. שדרוג עמדת מחשב וציוד נלווה

ב. גרור צח"י – עבור צוות סע"ר (סיוע עצמי ראשוני)

1. השלמת רכש של כלי עבודה לסיוע וחילוץ מהריסות

2. ארגון האמצעים בגרור בחלוקה ל-2 צוותי עבודה מרכזיים

הכוללים: ציוד מיגון, תאורה, כלי עבודה, ערכת חובש,

אלונקה (לכל צוות עבודה)

3. ארגון הגרור מבחינת התקנת גנרטור נייד, תאורה פנימית

והתקנת ברזנט נגד מים

4. ביצוע רישום פרטני של האמצעים

ג. כיבוי אש

1. שיפוץ גרור כיבוי אש ע"י המועצה

2. ביצוע הכשרת הצוות כולל מעורבות בהקפצות לכיבוי בזמן אמת

3. ביצוע סיכומים וגיבוש לקחים דוגמת אירוע השריפה בניר עותק

4. ביצוע רכש מרוכז למטפי כיבוי ביתיים

ד. תחום הרפואה

1. השלמת ההתקנה של דפיברילטורים ברחבי הקיבוץ כולל מפה המפרטת

את המיקום. נעשה מהלך להסדיר את המיקומים באתר מד"א

2. רכש דפיברילטור לרכב בטחון

3. ביצוע הדרכות לשימוש בדפיברילטור

4. הקמת צוות רפואה צח"י המורכב מאנשי מקצוע וחובשים

2. מרכיבי בטחון:

א. בוצעה השלמת גדר מערכת חדשה בצד הצפוני ובצד המזרחי

ב. בוצע מעבר לתאורת גדר על בסיס לד, חסכונית בחשמל

ג. בוצע מעבר בשליטה על שערים למערכת PAL (אפליקציה מהנייד)

ד. הותקנו ושודרגו מצלמות אבטחה היקפיות, כולל שדרוג תשתית תקשורת

ועמדת מחשב בשער הראשי כדי לאפשר יכולת צפייה בו-זמנית

ה. ביצוע הכנות לדרכי גישה בחירום

ו. הכנת תיק הגנה ישובי ואישור ע"י גורמי הצבא

ז. עמידה בהצלחה בביקורות שבוצעו (דוגמת ביקורת נשק)

3. עיקרי הפעילות לשנה הקרובה:

א. מתוכנן ביצוע תרגיל ישובי, שיתקיים לקראת אמצע השנה, שידמה מתווה של

רעידת אדמה ואשר ידרוש תרגול הפעלה של צוותי צח"י ומעורבות של כלל

הציבור באירוע מסוג זה. נדאג לעדכן

ב. ריענון והשלמה של מנגנון צח"י במכלולים השונים (דוברות/חינוך/לוגיסטיקה וכו')

ג. שיפור המקצועיות והמוכנות ע"י ביצוע קורסים בתיאום עם המועצה:

רפואה בחירום, עזרה ראשונה, קורס חילוץ, קורס כיבוי אש וכו'

לסיכום, לפנינו עבודה רבה בתחום של ארגון המוכנות הנדרשת ושיפורה כדי להתמודד עם אירועי משבר. אנו

מבקשים את שיתוף הפעולה ונשמח לכל מי שיכול לסייע.

אל תשכחו, שיש לנו קהילה חזקה שמוכנה לכל אתגר!

גדי ואשר zahinird@nirdavid.org

צוות התיירות מסכם שנה

שנת 2022 שנפתחה זה מכבר (עם דלתא, אומיקרון ולהבדיל גשמי ברכה), נתנה לנו הפוגה תיירותית, המאפשרת לנו להתבונן על השנה שחלפה, שנת 2021 ולסכם אותה בקצרה.

השנה התאפיינה באתגרים תפעוליים רבים וגדולים, זו שנה שבה עם ישראל לא טס לחו"ל, נשאר בארץ וחיפש מקום לנפוש בו. וכך הגיע בהמוניו לפארק המעיינות, לגן גורו ולאירוח. יחד עם הגידול במבקרים ובהכנסות, עובדי התיירות נדרשו לגמישות מקסימלית, יצירתיות והרבה סבלנות.

כפי הנראה, השילוב בין פעילות שיווקית חכמה ודיגיטלית, גמישות תפעולית והתייעלות, בתנאי סביבה מצוינים (למי שעוסק בתיירות פנים) – הביא לכך שהתיירות מסיימת שנה מאתגרת מאוד בתוצאות מאוד טובות !!

השנה עסקה התיירות בפיתוח עסקי רחב, מתוך זיהוי של הזדמנויות במרחב הכפרי וגם מתוך הבנה שהגענו כמעט למיצוי המוצר התיירותי – בכמות מבקרים, בשילוב עם הקהילה וביכולת תפעולית.

האסטרטגיה הזאת הובילה את הנהלת התיירות להתמקד בשלוש טקטיקות עיקריות :

- ✓ שימור הקיים – נכסיות המותג, גובה ההכנסות, איכות המוצר, התייעלות, וכמובן צמיחה ברווח הנקי.
- ✓ פיתוח מוקד הכנסות חדש בתיירות ניר דוד – פתיחת אתר הגלמפינג ("לילה – להיות בטבע").
- ✓ פיתוח שותפויות – תיירות ניר דוד נכנסה לשותפות עם תיירות אורטל שברמת הגולן בניהול אתר הנופש (52 יחידות אירוח + ריידרים) ובפיתוח והקמת מתחם גלמפינג.

בימים אלו עוסקת הנהלת התיירות בבחינת שותפויות ושיתופי פעולה נוספים, תוך שימוש במוניטין ובידע הצבור בתיירות בכדי להתפתח ולהתקדם, שכן בין השאר מיצינו במידה רבה את השטחים המיועדים לתיירות בקיבוץ ובסביבתו.

עובדי התיירות עסקו השנה לא מעט בלמידה במגוון תחומים. קבוצה אחת יצאה ללמוד קורס דאטא (Data) על מנת ליעל את השימוש במידע, עובדים אחרים יצאו לקורסים בתחומי ניהול, בתחומי תפעול וכמובן התמקצעות בתחומי העבודה של כל מחלקה.

השנה הזאת התאפיינה גם בשימת דגש על פעילות ערכית בגן גורו – חיזוק החיבור של תושבי העמק והעיר לאתרי התיירות באמצעות מבצעים, פעילויות ערב ועבודה רבה עם המועצה ובתי הספר בסביבה. השנה גם עסקנו בחיזוק הקשרים מול רשויות אוסטרליה, השגרירות והקהילה הישראלית באוסטרליה, לרגל חגיגות 25 לגן גורו ופיתוח מייזמים משותפים, בדגש על חשיבה מתמדת על הסביבה בתוכה אנו מתקיימים – הטבע והאנשים.

המועדון לחבר (ארוחת הבוקר) עבר מתיחת פנים אסתטית ועיצובית, בריכת הפעוטות בהולצר הושלמה השנה (למי שעוד לא שם לב) לפי תקנות משרד הבריאות, הצימרים נמצאים בשיפוץ אחרי שהשנה הגענו ליותר מ-90% תפוסה שהביאה לשחיקה במוצר, ביצענו שינוי ארגוני בכדי לתמוך באסטרטגיה החדשה, ובסוף השנה גם החלפנו עם הנהלת הקיבוץ את המשרדים כדי לתמוך בהתרחבות הצוות (ידוע לכל שזה לא קל לעובדי הנהלת הקיבוץ – ועל כך הערכת הנהלת התיירות). המשרדים עדיין בשיפוץ ועובדי התיירות נודדים או משתמשים במדגרה עד ש...

שנת 2021 התאפיינה בתנודות (סגר בתחילת השנה, פסח עם הגבלות קורונה, מלחמה בשבועות והגבלות תו ירוק לילדים באוגוסט), ובכל זאת התיירות מסיימת את השנה בצמיחה ברווח הנקי, עומדת מעל היעדים ותכנית 2021 ברווח התפעולי ובתנופת פיתוח.

ולסיום כאן המקום להודות לכל עובדי התיירות מהקיבוץ ומהעמק ובמיוחד לפרגון והתמיכה של קהילת הקיבוץ.

חיי קהילה

קיבוץ ניר דוד (תל-עמל)

תאריך: 27.1.22

לצוותי החינוך ומנהלות החינוך היקרות והיקרים בניר דוד,

שלום רב,

כבר שנתיים שאתן בחזית הבלתי אפשרית של הקורונה. נאבקות בכל יום מחדש, באויב בלתי נראה (שזה פי אף קשה), ועדיין יכולות לוו!!!

אם בתחילת משבר הקורונה חשבנו שקשה ושההנחיות מבלבלות ובלתי אפשריות, הרי שלאחרונה, בגל האומיקרון, זה אפילו מבלבל וקשה יותר.

אנו יודעים, שבנוסף לכל ההתמודדויות במערכות החינוך, חוסר היציבות וההנחיות המבלבלות שמשתנות חדשות לבקרים, לכולכן יש גם את ההתמודדות הפרטית בבתיכם ובמשפחות שלכן, מה שמגדיל את הקושי ורף ההתמודדות.

ולמרות כל זאת, אתן תמיד שם בשבילנו! בשביל הילדים, בשביל ההורים ובשביל הקהילה כולה! וכעת, חשוב לנו לומר לכן, שזה ממש לא מובן מאליו. וזה לא פחות מגבורה!

כולנו מבקשים להודות לכן מקרב לב. על ההתמדה, החשיבה, האכפתיות, הנתינה ללא גבול והאהבה לילדינו.

התברכנו בצוותים ומנהלות נפלאות ועל כך לכן כל התודות

בברכה והערכה רבה,

לביא ושהם

הילה דגני – מה בתרבות

חברים ותושבים יקרים,

חגים: פתחנו את החורף במסיבת סילבסטר מהנה במועדון ח"ץ. אני מודה מאוד לצוות המועדון בראשות מישל כהן על מסיבה מהנה ומרימה.

טיול ט"ו בשבט נדחה מפאת הגשמים הכבדים ונקבע ל- 5.2. מחכים ומצפים לראות את כולכם, אנא הירשמו.

אנחנו עובדים במרץ לקבל את פני **חג פורים**. צוות המגילה כבר מחפש שחקנים וצוות הפורימון ישמח למתנדבים. פורים מבוגרים כבר כמעט סגור ואנו מחפשים צוות תפאורה וברמנים, אז התנדבו מולי בפרטי ושמרו תאריכים:

פורים מבוגרים – 11.3, **מגילה** – 17-18.3, **פורימון** – 19.3 (יכולים להיות שינויים בהתאם להוראות קורונה ומזג האוויר).

צוות שנת ה-85 התאסף כבר פעמיים והתוכניות מרקיעות לשמיים. התחלנו לעמול לקראת שנה מיוחדת ומקווים שהיא תרומם ותקרין על הקהילה כולה. בצוות חברים: **שמרית וינר, דני פירדמן, אושרית טובין, חן שלם, לירון ויטמן, עמית קרונר, עידן אבידור ונגה תמיר** (נשמח למתנדבים נוספים ממגזרי אוכלוסייה נוספים; מבוגרים וצעירים). בקרוב נפרסם לו"ז לשנת ה-85, כך שלא תפספסו שום אירוע.

סיור בתים פתוחים: בתאריך ה-25.2 יום שישי בבוקר נקיים "בתים פתוחים" לטובת קבוצת הבונים העתידיים. לטובת היום הזה אנחנו צריכים משפחות שיפתחו את ביתם (09:00-12:00), יעזרו בתחילת הדרך ויענו על שאלות המתעניינים. הבונים מאוד-מאוד מחכים ליום הזה ומצפים לו בהתרגשות. נשמח מאוד אם תסכימו לארח ביום זה. אין צורך בכלום, חוץ מלהיות בבית ולקבל אותם. (ועל הדרך לסדר את הבית פיקס....) יכולים להירשם אצל הילה או דרך הקישור שנשלח בוואטסאפ תרבות.

תודה גדולה, **עטר אבידור והילה דגני**.

ניפגש במדרכות, ואל תשכחו: יש לנו תל עמל נהדרת!!!

מירי דגן – מועדון המדגרה - דברים טובים יקרו גם כאן

מזה למעלה משנה אנחנו נהנים ממועדון המדגרה היפה שלנו. יחד עם זאת, ההשתתפות בפעילות בו דווקא בירידה. הסיבות הן שונות וגם הקורונה וקטיעת רצף הפעילות גרמו לכך. אנחנו, הצוות, חושבות כי דרושים רענון ושינוי כדי שאנשים ימצאו יותר עניין בפעילות מגוונת וישמחו לבוקר נעים ומעניין. עד ראשית חודש פברואר המדגרה נמסרה לשימוש התיירות בזמן שהמשרדים שלהם עוברים שיפוץ. לאחר מכן תבוצע עבודת שיפור האקוסטיקה במועדון ואחרי כן נחזור לפעילות השוטפת.

בתוכנית שלנו לשנות את מתכונת ארוחות הבוקר, המשולבות בשיחה, בהוספה ובגיוון פעילויות אחרות לסירוגין. נתחיל ב"**קפה של בוקר**", בית קפה של השעה עשר, מפגש וכיבוד, כאשר האחריות על אותו בוקר תהיה כל פעם בידי משתתפים - מתנדבים אחרים שיכינו בסגנונם את בית הקפה ותוכנו, לדוגמא הוספת משחקי שולחן. נראה לנו שמעורבות אישית רבה תשנה את האווירה לטובה עוד יותר.

נוסף לכך, פעם בחודש נקרין **סרט בוקר** ארוך או קצר, פעם בחודש נקיים פעילות "**כיף לי**" שהיא פעילות יצירתית, קלה ונעימה המשרה שלוה על כולם.

הפגישות **של ארוחת בוקר עם אורח** תימשכנה אחת לחודש. אנחנו מקוות שנושאי השיחות ימשיכו להיות מעניינות וכל אחד ימצא בהן משהו שקרוב לליבו. כמו כן אנחנו פתוחות תמיד לרעיונות חדשים מכל אחד ואחת להרצאות או כל פעילות אחרת.

בזמן הקרוב נקיים מפגש נשים בנושא "השפעות הקורונה עלינו".
בחודש מרץ או אפריל טיול בן יומיים בגליל עם תיירות קיבוץ אורטל, פרטים והרשמת ניסיון יגיעו.
אנחנו מזמינות שוב את כל חברנו בני 60+ שהצטרפו למעגל האזרחים הותיקים, שיצטרפו גם אלינו.

אצלנו בחצר – ט"ו בשבט חג לעץ, חג לאדם

משה להב

11 לפברואר 1955 ט"ו בשבט

בימי ראשית התנועה הקיבוצית היו נוהגים לקרוא לכפר הקיבוצי בשם "מחנה". עד היום נקראת אותה ועדה הממונה על תכנון הישוב בשם זה שנוסף ממנו שמך ממחנה צבאי או מחנה לעוברי אורח הנוטה ללון לינת ארעי. היה בזה משהו ממציאות הימים ההם כאשר היה הישוב רופף עדיין, הבנייה בלתי מתוכננת ושטח בין הבניינים חשוף והאוכלוסייה בלתי יציבה. אנחנו נהגנו אחרת מראשית דרכנו. **בטרם** קם לנו הבית הבנוי הראשון **צצו השתילים הראשונים**. הילדים הראשונים שהתהלכו בחצרנו פגשו בשתילים הרכים בדרכם ולמדו להשגיח עליהם, עד שקם לנו הישוב המפואר שלעינינו בו אנו חיים היום.

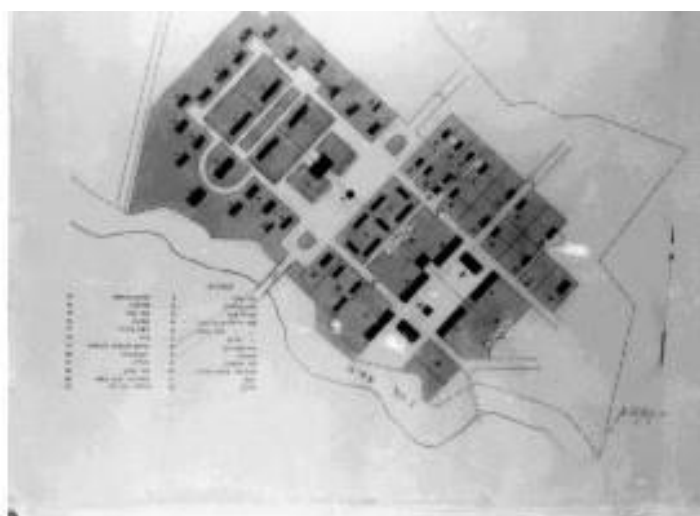
1941 [ארכיון הקיבוץ]

מתוך הספר: גנים ונוף בקיבוץ מאת רות אניס, יוסף בן ערב (1994)

ניר דוד – קיבוץ זה שבעמק בית שאן הוא הראשון בקבוצת היישובים שעלו על הקרקע בימי חומה ומגדל, בשנת 1936.

הקיבוץ שכן באזור עוין, באקלים קשה מנשוא, אך ליד מעיינות נובעים. אולי כל אלה גרמו לכך שמיד עם עלותם על הקרקע "פרץ הדמיון והרהיב עוז להציע נטיעה מיידית של פארק מרכזי, על שטח של 20 דונם. תכנית מעין זו לא הייתה מן הדברים השכיחים באותם ימים, ואף אם לא נתקלה בהתנגדות גלויה, הרי לא נחסכו ממנה הערות סלחניות ולגלגניות מהסוג של 'ישחקו הנערים'... לא עברה שנה מאז הקמת החומה והמגדל, וכבר הוחל בנטיעת עצי פיקוס, סיסם וצאלון לאורך הדרכים במשק ובנטיעת שדרות תמרים בכניסה. בט"ו בשבט באותה שנה כוסתה כל חלקת אדמה פנויה בנטיעות רימונים, קזוארינות וברושים" (בן-ערב, 1981).

תכנית היישוב הוכנה בשנת 1937 על ידי קאופמן. ב-1939 תכנן רכטר את חדר האוכל. תצלום משנת 1946 מראה שתכנית הבינוי התאפיינה בקווים ישרים, מעין משבצות מלבניות ומרובעות, המלוות בשדרות עצים ישרות. בתצלום זה רואים שהעצים (שניטעו ב-1937) הגיעו לממדים מרשימים. השדרות הראשונות תוכננו על ידי אלעזר אונגר, שלמד גננות בצ'כיה. הן ניטעו בעת הקמת המבנים הראשונים, כשהחברים עוד גרו ביישוב הארעי של חומה ומגדל. ב-1939 החליף צבי בהיר את הגנן הראשון, וכשלושים שנה הוביל את פיתוח הנוי בקיבוץ. ב-1940 נשתל הדשא הגדול על יד חדר האוכל, וכך נוצר גן מרכזי גדול, על שטח של כ-18 דונם. שטחי הדשא הלכו והתפרסו גם באזורי מגורים, ועד מהרה הפך גם קיבוץ ניר דוד לאבן שואבת לחברי קיבוצים רבים ששאפו לגינון. שני המאפיינים העיקריים בעיצוב הנוי של ניר דוד היו הנטיעה המאסיבית של שדרות העצים עוד לפני איכוס המבנים (בתוך שנתיים ניטעו יותר מ-2000 עצים) והמדשאה המרכזית הגדולה והדשאים שהתפרסו על כל שטחי חצר המגורים.

דוד 6 - תוכנית ניר דוד (תל עמל), (1937), ריכארד קאופמן

שדרת הפיקוסים

השְדֵרָה, השְדֵרָה,
שְבֵלְנוּ הוֹלְכִים לְאוֹרְפֵה,
השְדֵרָה בְּאֵבִיב וּבְקִיץ, בְּסֶתֶו
שְהוֹלְכִים בָּהּ הַנֶּעֶר, הַגָּבֵר, הַשָּׁב,
השְדֵרָה הַרְחֵבָה, השְדֵרָה הָאֲחֵת,
השְדֵרָה הַנִּמְשָׁכֶת לְעֵד –
[מתוך השיר של יחיאל מוהר]

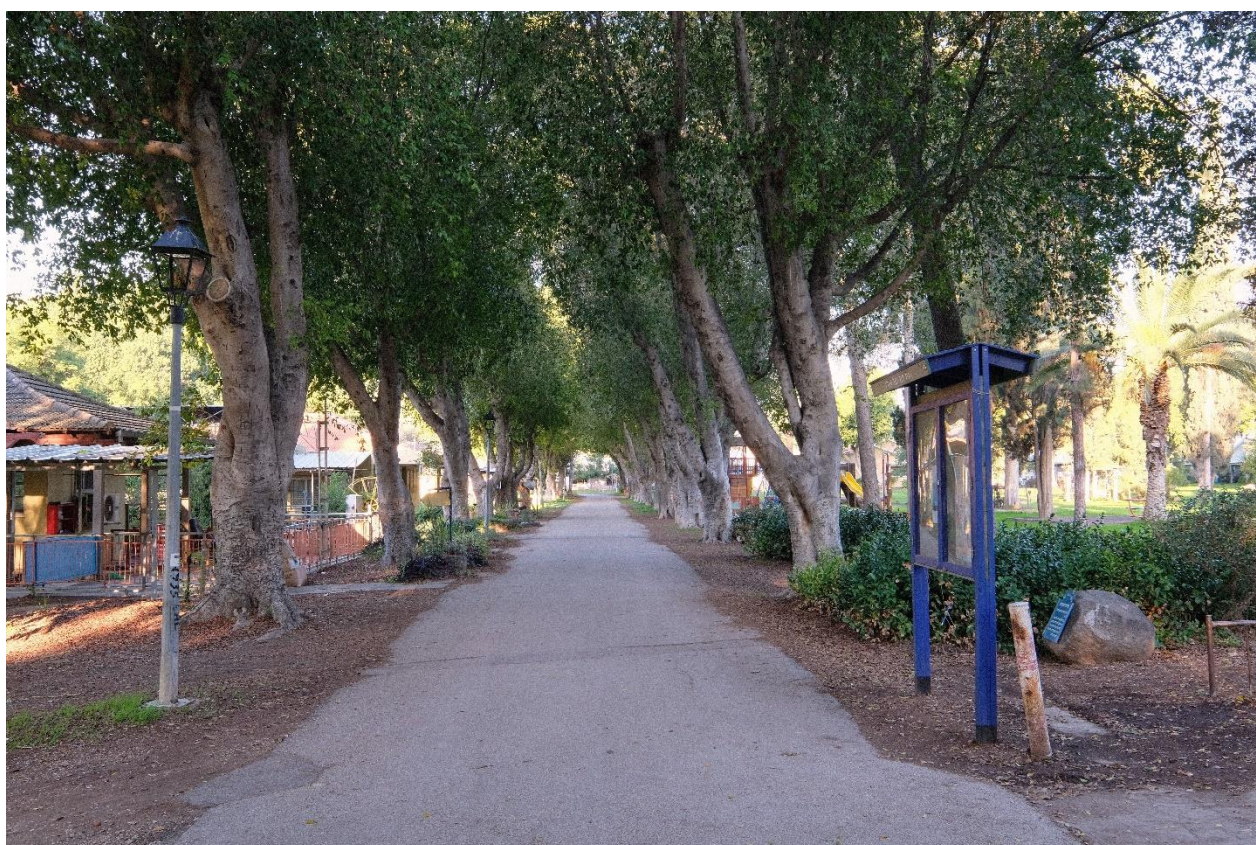

חשק פרנקל מחזיק את רותי, בשדרה הצפונית, 1938 [ארכיון הקיבוץ]

מדרכות ראשונות,
1945
[ארכיון הקיבוץ]

השדרה הדרומית, היום, 2022 [צילום: קורינה מגס]

מבט מהמגדל על השדרה הצפונית

1941 [ארכיון הקיבוץ]

2022 [קורינה מגס]

שדרת הדקלים

מעלון הקיבוץ, 1940

שדרת דקלים מפארת את הקיבוץ לאורך הציר המרכזי מהכניסה לקיבוץ עד לחדר האוכל. שדרה זו ניטעה בשנת 1940-1941. השתילים ניתנו במתנה מאלוהו קראוזה, מנהל בית הספר החקלאי "מקווה ישראל", כאות הוקרה לחברי תל עמל, שכמה מחבריו הראשונים היו חניכי "מקווה ישראל" וחברי גרעין השוה"צ הארצישראלי א' שהקימו את הקיבוץ.

[ארכיון הקיבוץ]

שדרת הדקלים

התוואי שלה היה משער הקיבוץ ועד האסי. התכנון של אדריכל גנים היה להשאיר "שרוול" פתוח ממנו נשקפת רמת יששכר בצפון והגלבוע בדרום

מה רואים בתמונה הזו:

צולמה מהמגדל לכיוון דרום, 1946 (היום – הציר היורד לגשר הצהוב).

בצד שמאל הפרדס (מאחורי החשמליה), שורת ברושים כמגיני רוח, ועוד שורה של דקלים קנרים. במרכז – שיחים לנוי שלא נותר מהם זכר.

מימין שורת דקלים ושורת ברושים, מהם נשארו שרידים עד היום

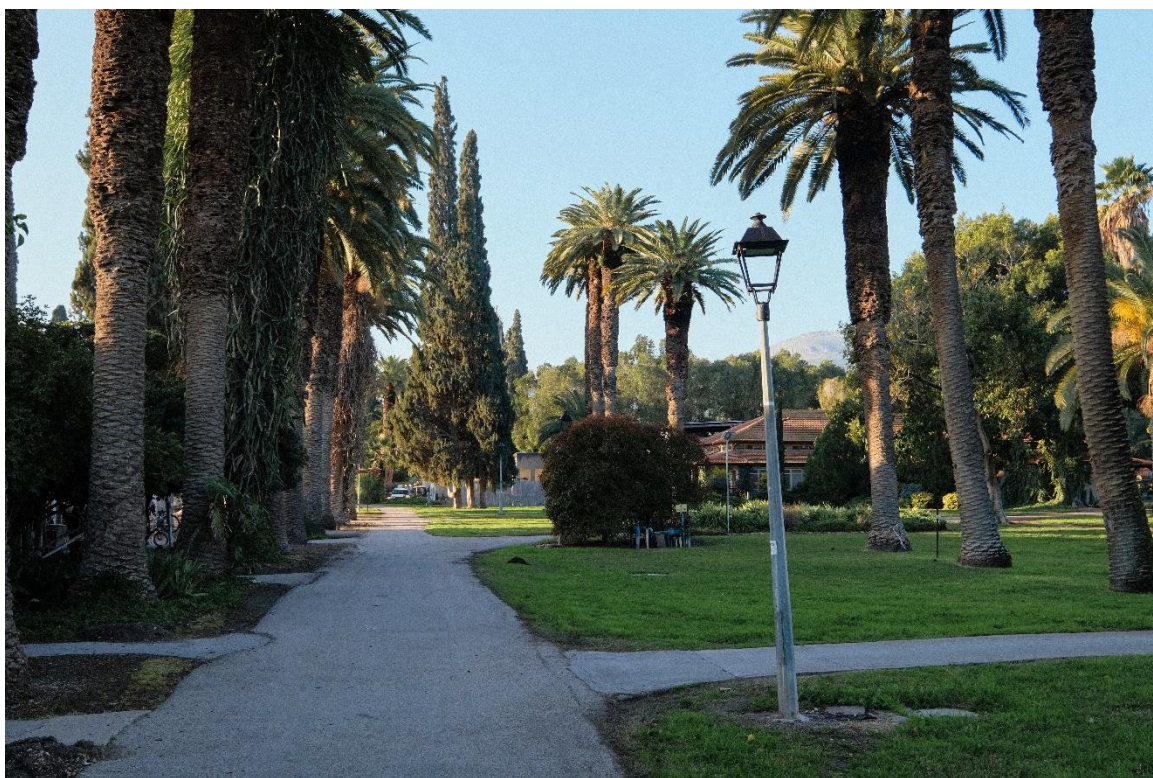
[תודה לערן להב על המידע]

[ארכיון הקיבוץ]

שדרת הדקלים – הכניסה לקיבוץ

1971 שדרה של דקל קנרי [ארביון הקיבוץ]

2022 שדרה של דקל קנרי [קורינה מגס]

אצלנו בחצר – צילום עצים

אתי חן ברייר – ט"ו בשבט חג לאילנות

קיבלתי הזמנה מסמודי לצלם עצים לכבוד ט"ו בשבט. סמודי הציעה שאצלם ואציג בעלון הקרוב עצים שהם בעלי משמעות עבורי. שמחתי מאוד על ההזמנה הנהדרת. אבל מיד הבנתי שאני לא הולכת לבצע את המשימה לבד והזמנתי את תלמידות הצילום שלי בקיבוץ, להצטרף אלי, להיות שותפות.

כל אחת נתבקשה לבחור עץ בקיבוץ שיש לה יחס מיוחד אליו: זיכרון / סיפור / אהבה / או שהוא פשוט יפה. אני מודה לכן שותפות יקרות, דליה יפה, חנה מאירי, אסתי שורר, זהבה נצר, גליה ורולקר (ברייר), מוניקה גורבן ותמר הכהן. תודה על שפתחתן בפנינו צוהר אל ליבכן, אתן אמיצות, הארתן לנו את העולם במחשבות חדשות ומרגשות.

תודה, אתי חן ברייר.

"לא צריך שנוסיף דבר. העולם מלא ביופי. בוא נשב יד ביד ונקשיב ליופי בא".

(מורן שוב רובשוב, "אני דוברת שבע שפות וכולן עברית")

דליה יפה:

בימי אביב ופריחות
בדרכי לבית הקברות
שם טמון בני האהוב

אור

קלטו עיני את היופי הזה
והבנתי,
פריחה וקמילה
סוף והתחלה

ככה

שם העץ: טבבויה איפאה (שם מדעי: *Tabebuia*)

"איך קובעים את גודלו של עץ? על פי גובהו? קוטר גזעו? היקף נופו? אף אחד מאלה אינו קנה מידה החלטי ויחיד, אבל כשרואים עץ גדול יודעים שהוא כזה, וגם שומעים: רחש הרוח בענפיו שונה ונעים יותר מהמשב שהיא משמיעה בין ענפי אחיו הקטנים. וגם מרגישים: כל הצמחים פולטים לאוויר חמצן, רעננות, ניחוחות שונים. אבל העצים הגדולים פולטים גם רגיעה וביטחון, ופליאה נעימה מהכיל."

(מאיר שלו, גינת בר)

אני בחרתי בעץ האקליפטוס הענק, הגדול, שיודעים שהוא כזה, על שפת האסי, בחוף הילדים. העץ שרואים מכל זווית כשעוברים על הגשרים, כשמטיילים לאורך האסי, או כששוחים באסי. ראיתי את העץ במלא הדרו בפעם הראשונה כשהגעתי לקיבוץ, בשנת 1988 ומאז הוא העץ האהוב עלי. הוא מופיע באלפי צילומים שלי. בכל פעם שאני חוצה את הגשר, אני חייבת לעצור ולצלם אותו. אני אוהבת לשחות בצלו, לצוף על הגב ולהתבונן בו מלמטה למעלה, לנסות לחשב את גובהו ולקוות שישאר איתנו לתמיד. כשאני ככה צפה ומתבוננת בצמרת שלו המתחברת עם השמיים והעננים שמעל, אני שולחת ד"ש לכל האהובים שלי שבשמים, ומבקשת להודות לכל האהובים שלי שכאן על הארץ.

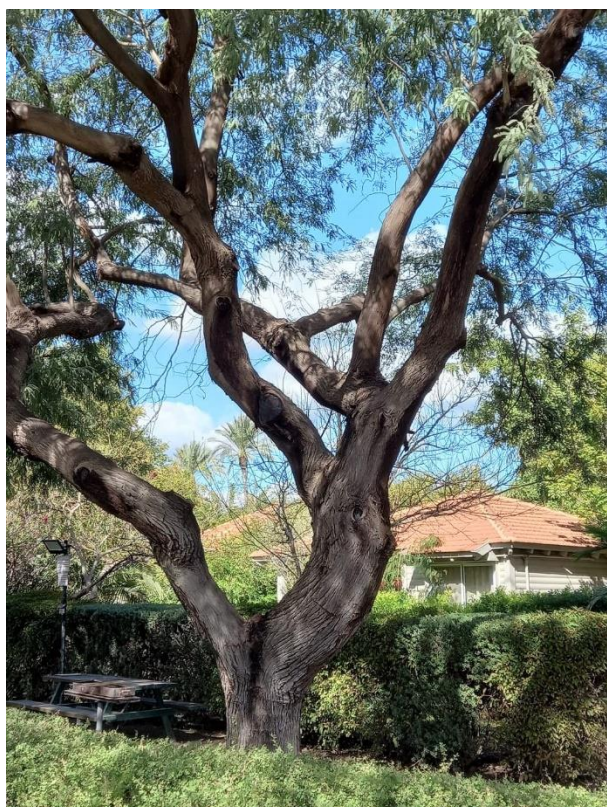

זהבה נצר:

התחברתי לעץ הכסייה בתקופת הקיץ כאשר התמלא בפריחה צהובה שנתנה אור ושמחה. יותר מאוחר, התווספו התרמילים השחורים והיופי גדל. היום, כאשר הוא בכסות עלים ירוקים בוהקים ובתרמילים ירוקים, לבי מתמלא שוב בשמחה.

שם העץ: כסייה האבוב

שם העץ: ינבוט לבן

אסתי שורר:

"העץ הרקדן"
איננו תקוע אלא נטוע
ומחפש את הדרך להביע את עצמו.

שם העץ: אקליפטוס

שם העץ: דקל

גליה ורולקר:

עץ ה-100 שלי
נמצא בפארק המעיינות ליד בריכת הטחנה.
גזע בסיס אחד ממנו יוצאים 3 עצים.
אני אוהבת לשבת בפינה קסומה זו
למחשבות ומנוחה.
יום אחד שמתי לב שהעץ שמולו אני תמיד יושבת
קיבל את המספר 100 במספור העצים.
מאז הוא כל פעם מזכיר לי שאני תמיד עושה
את ה-100% שלי בכל רגע נתון.

תמר הכהן:

יש לי חולשה לדקלים, הם עצים כאלה
גדולים ועוצמתיים וגם נדיבים; הם נותנים
לנו פרי, את התמר.
אני אוהבת מאוד את עצי הדקל הנשקפים
מחלוני, לחופו של האסי. אמנם הם כבר לא
נותנים פרי, אבל יופיים וגודלם מעניקים לי
נוף יפה שמשמח אותי בכל יום מחדש.

שם העץ: אראוקריה

מוניקה גורבן:

קיבלתי את העץ מגיסתי לפני 41 שנה כשקרן נולדה.
העץ עבר איתי בעציץ, מנס ציונה, למזרע, לניר דוד.
בט"ו בשבט 2016 נטעתי אותו באדמה שיכה שורש.

שם העץ: ספיון השעווה

תודה לממי ארזי שנתן לעצים שמות

חנה מאירי:

שמחת הגילוי:

על שפת הנחל שלכת!

אצלנו בחצר

שאלות

ידוע כי באחריות הרשות המקומית לנקות אחת ל... את שולי הכבישים ושולי מגרשי החניה (אבני השפה [הפנלים]), בהם מצטבר כל הליכלוך). זאת כחלק מהשירותים שהיא נותנת לתושבים. מי איש הקשר בין הרשות והקיבוץ, שתפקידו לוודא ששירות זה ניתן לנו, ואיזה מנגנון קיים כדי להבטיח שגרה ברוכה בנושא.

שחם מיטלר מנהל קהילה משיב:

לא ידוע לי על שירות כזה. שאלתי במועצה וטרם קיבלתי תשובה. איני מכיר סיטואציה כזו, שלמועצה אזורית יש אחריות על ניקוי כבישים ביישוב. המועצה האזורית נותנת, תמורת ארנונה ועל פי חוק, שירותי פינוי אשפה, הסעות לבתי ספר, עזרה בהקמת תחנות הסעה לתלמידים, אבל אינה עוסקת בניקיון התחנה או בתחזוקה שלה. תחום זה נשאר באחריות היישוב. בשנים קודמות קיבלנו פעם בשנה, בתקופת החגים, יומיים עבודה של מטאטא רחוב – זו היתה מחווה של המועצה לכל היישובים. ממי ליווה את הרכב שניקה את כל הכבישים בעלי השוליים (פאנלים) ביישוב, היכן שמצטבר לכלוך. בשנה שעברה לא קיבלנו את השירות הזה, ועד היום לא קיבלתי תשובה מדוע, אבל למיטב ידיעתי, הם אינם חייבים לספק לנו שירות זה, שנעשה כאמור פעם בשנה מתוך רצון טוב. בעיקרון, מי שאחראי אצלנו על החצרנות והניקיון – זה ענף הנוי. לענף הנוי יש בעיה של כוח אדם, נצטרך להגדיל אותו. היישוב והצרכים גדלים. עובדי הענף מנקים עם מפוח את האיזורים האלה, ככל שהם מצליחים להכניס לתכנית העבודה שלהם, שהיא כאמור עמוסה מאוד.

מעלון קיבוץ שנת 69' על ניקיון בשטחים הציבוריים

חברים שואלים: מי הוא האחראי לניקיון של המשטח אשר ליד המרפסת של חדר האוכל (בדרום), במקום שבו מוצבים עמודי הפנסים והילדים משחקים שם?

זה זמן מה, שמצטבר שם לכלוך של עלים ושאר דברים, ערמות-ערמות, מבלי שאיש ידאג לסלק אותם משם. האמנם אין לפינה זו בעל בית?

נראה בחצר

קובי מירום – אדום החזה

ציפור בגודל של דרור הבית. סימן ההיכר הבולט שלה: חזה בצבע כתום-חלודה. אין הבדל במראה הזכר והנקבה. אוכלוסיית אדום החזה, כמו הנחליאלי, מגיעה אלינו מאירופה לחודשי החורף (ציפור חורפת). כמו שאר הציפורים שעושות את החורף אצלנו יש להם תחום מחייה קבוע.

ברם-און עשיתי ניסוי: ענדתי טבעת אדומה לפרט אחד שחזר ונצפה במשך 3 חורפים באותה גינה לאחר מכן.

ניתן לפגוש אותם בנוף שיחים או ענפים נמוכים. מזונם – חרקים, אותם הם לוכדים בחיפוש על הקרקע, או חוטפים בקפיצה אליהם. הם משמיעים קולות ציקצוק חזקים. ואכן, אדום החזה נשמע, בדרך כלל, לפני שרואים אותו.

השלמות מאתר הצפרות הישראלי:
השם המקורי באנגליה היה
Redbreast – אדום חזה. השם ניתן
לו במאה ה-15, כחלק ממסורת נתינת
שמות עם מרכיב אנושי (עד אז לצבע
הכתום לא היה שם). במאה ה-16
פגשו באירופה את הפרי Orange,
שנתן לצבע את שמו. בעצם, יש לכנות
את הציפור: "כתום חזה".

בדרך לעוד הטבעה מוצלחת: יד אחת אוחזת
בציפור, היד השנייה מצלמת עם הנייד
(הטביע וצילם: קובי מירום)

אצלנו בחצר – סוגיית אוויר נקי

”על חוף הים”, יוחנן סימון, 1956

בעמודים הקרובים אביא את סוגיית קמיני עץ (האח הביתי הפועל על עצים)

סוגייה רגישה, הן לבעלי הקמינים והן לשכנים או לשוחרי אוויר נקי.

- תחילה אביא תחקיר שעשתה עורכת העלון של קיבוץ רמת השופט, ובו לקט של פעולות והחלטות שנעשו בקיבוצים שונים, בסוגייה זו. התחקיר פורסם בעלון הקיבוץ, תחת הכותרת ”איך זה עובד בקיבוצים אחרים?”.
- אחר כך אביא את סיכום הסוגייה שעלתה בהנהלת הקהילה שלנו, בשנים 2019 ו-2020, כפי שפרסם שחם, מנהל הקהילה.
- בהמשך אביא את ההנחיות שהוציאה המועצה שלנו בנושא זה.
- אסכם בניסיון לחבר בין כלל החומרים שהוצגו.

קמיני עץ בקיבוץ – מתוך עלון קיבוץ רמת השופט, ינואר 2022

מדור זה, נכתב בשיתוף עם עורכי עלונים מקיבוצים אחרים, במטרה לדון בנושאים שמטרידים את חברי הקיבוצים, ולבחון איך הם טופלו, בקיבוצים אחרים.

לפני שאנחנו צוללים לתוך הפתרונות שעלו בקיבוצים אחרים, ניקח רגע צעד אחורה ונסתכל בעמדת המדינה בנושא.

חוק אוויר נקי

הטיפול בגורמי זיהום האוויר השונים בארץ מוסדר במסגרת חוקית אחת – "חוק אוויר נקי". החוק גובש על ידי קבוצת חברי כנסת ועמותת "אדם טבע ודין", אושר ב-2008 ונכנס לתוקף ב-2011. החוק ברובו נועד להסדיר את רמות זיהום האוויר המותרות בתעשייה, ומכלי רכב, אבל רלוונטי גם לאנשים פרטיים.

סעיף 3 לחוק קובע: "לא יגרום אדם לזיהום אוויר חזק או בלתי סביר."

החוק מקנה סמכות אכיפה לרשויות המקומיות ע"פ תקנים וערכי סביבה שנקבעו על ידי המשרד להגנת הסביבה. זיהום הנגרם כתוצאה משריפת עץ לחימום ביתי נדרש גם הוא לעמוד בהוראות החוק, ועל הרשות המקומית לאכוף זאת.

חוק זה הביא לכך שרשויות רבות הוציאו תקנונים האוסרים התקנת תנורי עץ חדשים, אבל במקרים של זיהום אוויר מתנורים קיימים, רבות מהרשויות המקומיות לא מטפלות כמעט בכלל, ואף טוענות שהחוק אינו מקנה להם כלים מספקים לאכיפה.

החוק כן מאפשר לאנשים פרטיים לתבוע את שכניהם, במקרה של "זיהום בלתי סביר", אבל זוהי פעולה מאוד בעייתית בישובים קהילתיים, כמו שלנו.

למעשה, המדינה הטילה את האחריות על האכיפה על הרשויות המקומיות, והן בתורן גילגלו את האחריות על התושבים.

אז מה קורה בקיבוצים אחרים?

ברוב הקיבוצים, כמו אצלנו, כמות הבתים עם קמיני עץ קטנה יחסית. וברוב הקיבוצים גם קיים איסור על בניית קמיני עץ בבתיים חדשים. אבל מה עושים עם מי שכבר יש לו קמין עץ? קיבוצים שונים ניגשו לבעיה בצורה שונה. בקיבוץ דביר, למשל, נערך ערב קהילתי שבסופו נכתבה אמנה בנושא שימוש בקמיני עץ, והצעות איך לגשר בין שני הצדדים. בקיבוץ כפר גליקסון, הנהלת הקהילה נפגשה עם נציגי הצדדים השונים, ובקיבוץ נחשולים נערך סקר בין כל התושבים, כדי לראות לאן נושבת הרוח. אחת המסקנות שעלתה, לגבי הדיון בנושא, היא שכדי להשיג הצלחה, חשוב שהנושא יהיה על הפרק במשך תקופה ושיהיה דיון ומשא ומתן בין הצדדים, ומומלץ שהדיון יהיה בקיץ ולא בחורף, אז הנושא פחות בוער (תרתי משמע) ואפשר לדבר בניחותא.

בסופו של דבר, חלק מהקיבוצים בחרו באפשרות של פיצוי/עזרה כספית לבעלי קמיני עץ שיסבו אותם לתנורי גז. בעברון עברה החלטה באסיפה בינואר 2020 לתמרץ כספית חברים שיוציאו/יחליפו את הקמינים שלהם. סה"כ היו אז כ-30 קמינים ברחבי הקיבוץ כשמקבץ גדול היה בשכונה החדשה שרק אוישה ע"י החברים. רוב המשפחות נענו בחיוב לתמריץ והחליפו לקמיני פלט או שהוציאו את הקמין. היו קיבוצים שהתנו את הפיצוי במסגרת זמן, כדי לעודד את החברים לפעול מוקדם ככל האפשר. למשל, בעקבות הסקר שערכו בקיבוץ נחשולים, הוחלט להציע פיצוי הכספי למי שיפנה את הקמין שלו או יסב אותו לתנור גז. הפיצוי הותנה בכך שהסבת התנור תעשה תוך 45 ימים מפרסום ההחלטה, ובחתימה על הסכם אי הפעלת קמין עץ בעתיד. מי שהחליט לא לממש את אופציית הפיצוי בזמן זה, לא יוכל לקבל אותו בעתיד גם אם גורמים חיצוניים ומכל סיבה שהיא, יאכפו את האיסור על שימוש בקמיני עץ. גם בעין המפרץ הוצע פיצוי כספי. הקיבוץ הציע 8,500 ש"ח לבעלי קמינים שיפסיקו להשתמש בהם. ההוכחה לסיום השימוש הייתה הסרת הקמין או חסימת הארובה. הקיבוץ גם החליט שבכל שנה שתעבור, הפיצוי יקטן ב-2800 ש"ח. בקיבוץ מצר לעומת זאת, כמו גם בקיבוצים נוספים, עלתה לשיחה בקשה להצבעה נגד שימוש בקמיני עץ, בלי סעיף שמציע פיצוי כספי בתמורה. גם בקיבוץ כפר מנחם עברה, כבר בפברואר 2019, החלטה בקלפי לאסור את הפעלתם של כל קמיני העץ בקיבוץ, בלי הצעה לפיצוי. בעקבות החלטה זאת, החליטה מזכירות הקיבוץ בנפרד לפצות את מפעילי הקמינים שהיו בקיבוץ, בסכום חד פעמי של 10,000 ש"ח. פרק הזמן למימוש ההצעה היה חודש ימים, מול הוכחה שהקמין פורק, וחתימה על הסכם אי הפעלת קמין בעתיד. כמובן שהיו גם קולות נגד הפיצוי, ולא כולם ראו בעין טובה את התקדים של "לקנות שקט".

חשוב לציין, שחלק מהתהליך וההחלטות בקיבוצים, היה להחליט מי אחראי על הפיקוח על קמיני העץ הפעילים בקיבוץ.

קיבוץ דביר קבע שוועד האגודה יציע גישור לשכנים שלא הצליחו להגיע להסכמה, ושבאחריות הוועד לזמן איש מקצוע שיבדוק את רמות הזיהום בקיבוץ בכלל וליד בתים עם קמיני עץ בפרט. במצר הציעו שהמזכירות תהיה אחראית לטפל בהפרות בכל הדרכים החוקיות העומדות לרשותה, ובעין המפרץ הטילו את האחריות על נושא הקמינים על מנהל קהילה, או בעל תפקיד מטעמו. עין המפרץ גם החליטו שבמקרים של תלונות חברים על זיהום אוויר רשאית קהילה לבצע, על חשבונה, בדיקת פליטה. במידה ותמצא חריגה מתקן הפליטה, יחויב בעל הקמין בעלות הבדיקה + 1000 ₪ קנס.

נקודות נוספות שהתייחסו אליהן בקיבוצים שונים, היו, בין היתר: עמידה בתקנים, הגבלת שעות הפעלת הקמינים, אישור מוקדם של ועדת תכנון להוספת קמין (מכל סוג שהוא) לדירה קיימת, ובקשה שבאזורים בהם יש ריכוז בעלי קמין, יעשה מאמץ מיוחד לתאם זמני הפעלת הקמינים בין בעלי הקמינים לטובת צמצום המפגע הכולל.

חזרה למצב בארץ

פניות רבות של פעילים מרחבי הארץ הניבו פעולה מצד חברי כנסת שהבינו כי תנורי העץ עדיין מהווים בעיה, והם מעלים כעת הצעת תיקון לחוק העוסקת בזיהום קמינים. הצעת התיקון לחוק אוסרת במפורש חימום ביתי על ידי עץ, נפט או סולר ומתירה אך ורק גז וחשמל כאמצעי חימום ביתי. על פי ההצעה מי שיפעיל אמצעי חימום אסור, יימצא מפר את החוק ללא צורך להוכיח שהוא מזהם. ההצעה קובעת קנס כספי גבוה שיוטל על המשתמשים בתנור קמין בניגוד להוראות החוק. זוהי הצעה מחמירה ביותר גם ביחס לדומות לה בעולם, ועל פי ניסיון העבר, צפוי שההצעה תעבור שינויים ותיקונים עד שתגיע לשלב האישור, שיכול לקחת שנים. בתקווה שבסופו של דבר, החוק שיחוקק יהיה חוק טוב ובר אכיפה, שיענה על הצורך למנוע מפגעי ריח ומפגעים בריאותיים עד כמה שניתן, וידאג לבריאות כולנו. תודה לעורכי העלונים שהעבירו לי מידע על מה שקורה בקיבוציהם בנושא, ולעמרי אור מקיבוץ פרוד, שהוסיף עוד מידע.

תודה לדנית פלג על התחקיר והשיתוף

תאריך: 30.11.20

לכב'

תושבים וחברים יקרים

שלום רב;

הנדון: עשן מתנורי עץ בקיבוץ

החורף הגיע והביא אתו נושא מוכר שכבר היה על שולחנה של הנהלת הקהילה בחודש ינואר 2019. אני פונה לכל התושבים והחברים, לפעול בהתאם להנחיות להפעלת תנורים וקמינים ששורפים עץ ודלקים אחרים. וחשוב מאוד, להתחשב בציבור ובשכנים ולוודא שהפעלת התנור/קמין אינה גורמת להפרעה מעבר למוגדר בתקנות.

מצורפת החלטת הנהלת הקהילה בנושא:

חלק מהחלטת הנהלת קהילה - מס' 1-19 שהתקיימה ב- 14.01.19

עשן מתנורי עץ בקיבוץ - פנייה לטיפול במפגע עשן בקיבוץ מתנורי חברים ותושבים

החלטת הנהלת קהילה: יש לפעול לפי חוק התכנון והבניה וחוקי המשרד להגנת הסביבה (חלקם פורסמו לחברים במידע'ה). הנהלת הקהילה לא רואה בקיבוץ כאחראי לאכוף את החוק (כי אין לקיבוץ את הכלים לכך) ולכן, זו אחריות המועצה. על הקיבוץ להקפיד שהדירות של הקיבוץ עומדות בתקנות והחוקים הרלוונטיים.

כיצד ניתן לצמצם את ההפרעה לציבור – עיקרי הדברים:

1) תנור/קמין תקני – אין להשתמש בתנור/קמין מתוצרת בית/מסגריה/יצרן ללא תו תקן. רק בתנור בעל תו תקן וקריטי להפעילו לפי הוראות היצרן (אחרת יהיה עשן).

קיבוץ ניר דוד (תל-עמל)

(2) ארובה תקנית – חובה להתקין ארובה תקנית שמותאמת לתנור/קמין. החלק החיצוני של

הארובה צריך להיות מבודד ואורך ומיקום הארובה חייבים להיות לפי התקן והחוק.

(3) עץ טבעי יבש – יש להשתמש בעץ טבעי ויבש בלבד!

מצורף מידע בנושא התקנים ועוד:

ארובות קמינים והסקה ביתית

שימוש בתנור תקני בלבד – רוב תנורי יציקת המתכת תוצרת חוץ הם בעלי תו תקן. הסבת קמין להסקה בעץ תבוצע ע"י בעל מקצוע מוסמך ותקבל תו תקן רשמי.

מיקום התנור והארובה-בכדי למנוע מפגעי עשן וריח לשכנים, יש למקם את התנור כך שהארובה תהיה מרוחקת ככל האפשר מבתים סמוכים. להלן הנחיות בסיסיות בכל הנוגע להתקנת ארובה:

א. ארובה של תנור המוסק בחומר מוצק תותקן בהתאם לתקן ישראלי 1368 חלק 2, כאשר הברדס (כיוסי הארובה) יעמוד בסעיף 6 בתקן. התקן לא מתייחס לגובה הארובה ביחס לבתים שמסביב, אלא רק ביחס לגג או המעקה של אותו בית עליו נמצאת הארובה: 1 מטר מעל נקודת המפגש של הארובה עם הגג ו-0.6 מ' גובה מעל רום הגג או המעקה כאשר המרחק בין הארובה אליהם קטן מ-3 מ'.

ב. ארובה של תנור הוסקה המוסק בחומר נוזלי תותקן בהתאם לתקן ישראלי 838 חלק 3, כאשר הברדס (כיוסי הארובה) יעמוד בסעיף 6 בתקן. התקן קובע כי גובה ארובה של תנור להסקה דירתית יהיה 2 מטר לפחות מעל גובה בניינים סמוכים ברדיוס של 15 מ' סביב הארובה.

ג. ארובה של תנור הוסקה המוסק בגז תתאים לתקן הישראלי המתאים בהתאם לסוג התנור.

מפרט מלא של מיקום וגובה הארובה מצוי במסמך של המשרד להגנת הסביבה באתר. רצוי כי התקנת הארובה תבוצע על ידי מתקין מאושר בלבד.

יש להשתמש בעץ יבש בלבד - עצים רטובים ועצים המכילים שרף גורמים לעשן רב ולמפגע ריח בסביבות הבית. בנוסף, יעילותם האנרגטית של עצים רטובים פחותה.

שרפו עץ טבעי בלבד – אין לשרוף עצים צבועים ומוצרי עץ מעובדים כגון MDF, סיבית, עצים מטופלים נגד חרקים וכדומה. מוצרים אלה מכילים דבקים, צבעים ותוספים ששרפתם עלולה לפלוט לאוויר מזהמים מזיקים מאוד (חלקם מסרטנים). מסיבה זו מומלץ לא לשרוף ניירות מודפסים limited וכמובן שאין לשרוף מוצרי פלסטיק וחומרים אחרים.

בטיחות – תנורי עץ מגיעים לטמפרטורות גבוהות במיוחד ולכן יש להקפיד על בטיחות השימוש בהם. קנייה של תנור בעל תו תקן והתקנתו ע"י בעל מקצוע מיומן, והרחקת חפצים דליקים מהתנור והארובה. בבתים בהם יש ילדים מומלץ להתקין מחסום בטיחותי שימנע התקרבותם לתנור. כמו כן מומלץ, בכל בית, להחזיק באמצעי כיבוי אש כגון מטף.

מקור העץ – עלייה בשימוש בעץ להסקה גורמת בצידה לעלייה בכריתה בלתי חוקית ובפגיעה חמורה ביערות ובשמורות הטבע. חשוב לדעת כי הובלת עץ מחויבת ברישיון מקק"ל. מומלץ לדרוש מספק העץ להציג בפניכם את רישיון ההובלה שלו, ולא להתפתות לעסקות זולות ממקור בלתי אמין.

קיבוץ ניר דוד (תל-עמל)

התחשבות בשכנים – במקרים רבים גורם העשן מטרד לשכנים קרובים. מומלץ לברר מידי פעם עם השכנים האם העשן אינו מפריע להם ובמידת הצורך לבחון את הדרכים להפחתת המפגע, לדוגמה הבנה הדדית בנוגע לזמני השימוש בקמין, איכות העץ המוסק וכו'. ניתן לפנות ולהתייעץ עם מתקינים מוסמכים.

עמידה בחוקים ותקנות:

תקנות התכנון והבניה – מתקן הסקה מחייב היתר בניה, כפי שנקבע בתקנה 11.01 לתקנות התכנון והבניה, בהיתר לעבודה מצומצמת.

מיתקני ההסקה צריכים לעמוד בתקן הישראלי (מפורט במסמך מדיניות של המשרד להגנת הסביבה המפורסם באתר המשרד).

מועצה תנקוט באמצעים החוקיים העומדים לרשותה במקרה של תושבים שלא יעמדו בתקנות ובחוקים כנדרש.

עמידה בחוקים ותקנות החקיקה הישראלית בנושא, כוללת את התקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מחצרים) התשכ"ב-1962, המגדירות מהו עשן שחור המהווה זיהום אוויר חזק ובלתי סביר, החוק למניעת מפגעים התשכ"א-1961 הקובע איסור על גרימת ריח חזק ובלתי סביר, פקודת בריאות העם 1940 המגדירה כמפגע "כל אח או תנור וכל ארובה... המוציאים עשן בכמות שיש בה להזיק לבריאות או לסכן את הבריאות", וכן חוקי העזר של מועצה. יש להדגיש, כי ע"פ תקנות התכנון והבניה, מתקן הסקה מחויב היתר בניה גם בבית פרטי. במסגרת תהליך קבלת היתר הבניה נדרשת הגשת חוות דעת סביבתית, בודקת את גובה הארובה ומיקומה ביחס לכוון הרוח ולתנאים המטאורולוגיים, ומציעה פתרונות למניעת נשיאה של המזהמים/ ריח לכוון בתים סמוכים. כמו כן, מתקני ההסקה צריכים לעמוד בתקן הישראלי (על פי מסמך המדיניות של המשרד להגנת הסביבה).

חורף חם ונעים לכולנו.

בברכה,

שחם – מ. קהילה

לכבוד

הנהלות הישובים

שלום רב,

הנדון: מדיניות הפעלת קמיני הסקה ביישובי עמק המעינות

שימוש בתנורים המוסקים בעץ (תנורי אח וקמין) גורם לתושבים רבים סבל ממטרדי עשן, פיח וזיהום אוויר ועלול להזיק בריאותית. פעמים רבות נפגעת איכות החיים בבתים סמוכים לבית שבו מופעל קמין בשל חדירת עשן ו/או ריח מבעד לדלתות וחלונות, ולאחרונה מתקבלות במועצה פניות רבות בנושא מפגעי ריח כתוצאה מקמינים המוסקים בעץ.

המלצת המועצה:

חימום ביתי יכול להיעשות במגוון אמצעים כגון מזגנים, מפזרי חום, תנורי חשמל, תנורי גז, אש גלויה באח לבנים וקמין המוסק בחומרי בעירה שונים. לכל אמצעי יתרונות וחסרונות מהיבטים של דמי התקנה ועלות השימוש, נוחות ההפעלה, מרחב ההשפעה, בטיחות וזיהום האוויר.

ולכן:

1. אנו ממליצים על שימוש בקמין על בסיס גז אשר אינו גורם להפרעות סביבתיות, והימנעות ככל הניתן משימוש בקמינים המוסקים באמצעות עץ.
2. ניהול שיח, קבלת החלטות וקביעת מדיניות בנוגע להפעלת קמינים ברוח הישוב ותוך הסכמות.
3. פרסום המלצות לציבור לחימום ביתי, הנחיות להפעלת קמינים באמצעות עץ ומניעת זיהום סביבתי.
4. בכל התקנה או הפעלה של קמין עץ, הקפדה על התקנה על פי התקן ושימוש בסוג עץ המאושר על פי הכללים.

חשוב לדעת:

1. יש להקפיד על שימוש בקמין תקני בלבד – רוב תנורי יציקת המתכת תוצרת חוץ הם בעלי תו תקן.
2. הסבת קמין להסקה בעץ תבוצע ע"י בעל מקצוע מוסמך ותקבל תו תקן רשמי.
3. מיקום הקמין והארובה - יש למקם את הקמין כך שהארובה תהיה מרוחקת ככל האפשר מבתים סמוכים.
4. ארובת קמין המוסק בחומר מוצק תותקן בהתאם לתקן ישראלי 1368 חלק 2, כאשר הברדס (כיסוי הארובה) יעמוד בסעיף 6 בתקן. התקן לא מתייחס לגובה הארובה ביחס לבתים שמסביב, אלא רק ביחס לגג או המעקה של אותו בית עליו נמצאת הארובה: 1 מטר מעל נקודת המפגש של הארובה עם הגג ו-0.6 מ' גובה מעל רום הגג או המעקה כאשר המרחק בין הארובה אליהם קטן מ-3 מטר.

5. יש להשתמש בעץ יבש בלבד.
6. אין לשרוף עצים צבועים ומוצרי עץ מעובדים כגון MDF, סיבית, עצים מטופלים נגד חרקים וכדומה. מוצרים אלה מכילים דבקים, צבעים ותוספים ששרפתם עלולה לפלוט לאוויר מזהמים מזיקים מאוד.
7. מומלץ לא לשרוף ניירות מודפסים וכמובן שאין לשרוף מוצרי פלסטיק וחומרים אחרים.
8. מקור העץ- עלייה בשימוש בעץ להסקה גורמת בצידה לעלייה בכריתה בלתי חוקית ובפגיעה חמורה ביערות ובשמורות הטבע. חשוב לדעת כי הובלת עץ מחויבת ברישיון מקק"ל. מומלץ לדרוש מספק העץ להציג בפניכם את רישיון ההובלה שלו, ולא להתפתות לעסקאות זולות ממקור בלתי אמין.
9. בטיחות הבערה- קמיני עץ מגיעים לטמפרטורות גבוהות במיוחד ולכן יש להקפיד על בטיחות השימוש בהם. קנייה של קמין בעל תו תקן והתקנתו ע"י בעל מקצוע מיומן, והרחקת חפצים דליקים מהקמין והארובה. בבתיים בהם יש ילדים מומלץ להתקין מחסום בטיחותי שימנע התקרבותם לקמין. כמו כן מומלץ, בכל בית, להחזיק באמצעי כיבוי אש כגון מטף.

במידה ונעשה שימוש בקמין עצים חשוב להקפיד על מניעת מפגעים ועמידה בחוקים ובתקנות:

1. התקנות למניעת מפגעים (זיהום אוויר מחצרים) התשכ"ב-1962, המגדירות מהו עשן שחור המהווה זיהום אוויר חזק ובלתי סביר.
2. החוק למניעת מפגעים התשכ"א-1961 הקובע איסור על גרימת ריח חזק ובלתי סביר.
3. פקודת בריאות העם 1940 המגדירה כמפגע "כל אח או תנור וכל ארובה... המוציאים עשן בכמות שיש בה להזיק לבריאות או לסכן את הבריאות".

קמינים המוסקים בחומר נוזלי או גז

1. ארובת קמין המוסק בחומר נוזלי תותקן בהתאם לתקן ישראלי 838 חלק 3, כאשר הברדס (כיסוי הארובה) יעמוד בסעיף 6 בתקן, התקן קובע כי גובה ארובה של קמין להסקה דיריתית יהיה 2 מטר לפחות מעל גובה בניינים סמוכים ברדיוס של 15 מ' סביב הארובה.
- ארובת קמין המוסק בגז תתאים לתקן הישראלי והתקנת הארובה תבוצע על ידי מתקין מאושר בלבד.

מידע נוסף בנוגע לקמינים ניתן למצוא באתר [המשרד להגנת הסביבה](#)

לכל שאלה, אנחנו כאן בשבילכם,

בכבוד רב,
רביב מור – מנהל אגף שפ"ע

סיכום החומרים:

מהמידע שנאסף מקיבוצים אחרים, כולל המלצה של אגף שפ"ע (שיפור פני העמק) במועצה, עולה כי סוגיית הקמינים הביתיים היא סוגייה חברתית המחייבת שיח קהילתי.

ככלל; עיסוק בנושאים שיש בהם השקה בין הפרט והכלל (דוגמאות נוספות המוכרות מחיי הקיבוץ – חניות במקומות לא מוסדרים, שמירה על כלבים ועוד), הם נושאים שיש להגיע בהם להסכמות באמצעות מעורבות הציבור. אם הם נשארים לטיפול "ועדה" או גוף ניהולי / תפעולי אחר, סיכוי גדול שלא יתורגמו לשינוי בשטח. דעתי האישית היא שקהילת ניר דוד חסרה את הכלי הזה. חסר שיח בנושאים הקשורים באיכות חיינו, שיח שיחזק את הריקמה החברתית, את ההסכמות המשותפות ואת המחויבות של הפרט להסדרים קהילתיים.

בנוגע לסוגיית הקמינים: מעבר לקריאה או המלצה של הנהלת הקהילה, לא נעשו פעולות נוספות.

האם מישהו יודע כמה קמינים פועלים בקיבוץ? האם הם עומדים בתקן?

האם מישהו "ספר" או מיפה את רמת הפגיעה של השכנים וחברים מהעשן?

האם אנשים שהעשן מפריע להם אומרים זאת לבעל הקמין, האם מתקיים שיח בינם?

שוב, לעניות דעתי, אצלנו יש הימנעות מדיבור על "מה שמפריע". אנשים לא מאמינים שדיבור כזה יעזור, לא רוצים להגיע לנקודות חיכוך, ומוותרים.

תגידו לי שאני טועה. נראה מי מרים את הכפפה וכותב לעלון הבא תגובה המתייחסת לסוגיית הקמינים, או לכל תרבות השיח אצלנו, שהיא הבסיס לאיתנות קהילתית.

מזמינה את החברים לכתוב לעלון, זו הבמה של כולנו.

אנשים בקהילה

שיחה נעימה עם מור ואייל עמיחי

מי אתה אייל?

במקור מקיבוץ עמיר. אחרי הצבא טיילתי בעולם, גרתי בלונדון קרוב ל-10 שנים, למדתי שם באוניברסיטה מנהל עסקים, שיווק ויחסים בין-לאומיים. כשחזרתי לארץ גרתי בתל אביב והקמתי משרד פרסום של שיווק דיגיטלי. לאחר כמה שנים, חברה גדולה יותר רכשה את הפעילות של החברה שלי, ועכשיו אני אחד מהמנהלים של החברה הזו. עד הקורונה נסעתי 4 פעמים בשבוע לתל אביב, בשנתיים האחרונות עובד בעיקר מהבית.

נזכר מי את, מור?

נולדתי בניר דוד, בת בכורה לאיילת וגברי איכנוולד. כשהייתי בת 12 המשפחה עזבה את הקיבוץ. עד כיתה ג' הספקתי להיות בלינה המשותפת. הרבה שנים לא חייתי בקיבוץ, אבל השורשים נשארו כאן. אחרי הצבא הייתי בטיול במזרח, לימודים בבר אילן מדעי ההתנהגות ומאוחר יותר הסבה לעבודה סוציאלית. עבדתי כעובדת סוציאלית בחברת סיעוד וניהלתי מספר סניפים במרכז, בתפקידי האחרון ניהלתי את סניף תל אביב של חברת "עמל ומעבר".

איך גלגל מסתובב? או: הרבה כוכבים הסתדרו בשמיים

מור ואייל בני 41, הם בני אותה שכבה, נפגשו בגבעתיים, התחתנו בפרדס חנה, נשואים קרוב ל-7 שנים, והרבה שנים קודם הסתובבו באותם מעגלים מבלי להכיר אחד את השנייה.

אייל: ההכרות שלי עם ניר דוד היא ארוכת שנים. כבר כילד הייתי מגיע לבקר עם הוריי, ששמרו על קשר עם גיתי צין ומשפחתו (דוד שלי, אחיה של אמי היה מפקד טנק בשיריון יחד עם גיתי ונפל במלחמת יום כיפור. מאז גיתי ויוני שומרים איתנו על קשר).

אחר כך, במסגרת השומר הצעיר הכרתי את בני השכבה שלי מהקיבוץ (שזו השכבה של מור, שבשנים האלה לא חייה בקיבוץ).

ואלו המעגלים המשותפים שגילינו רק בדיעבד: גברי למד עם אבא שלי ברופין באותה כיתה, מור טיילה בתאילנד עם חבר ילדות שלי, רווית קורן (שדמי) גם היא מקיבוץ עמיר, והוריה שכנים של הורי.

עוד מעגלים שנסגרים להם: תל עמל הוא הקיבוץ הראשון של חומה ומגדל, ועמיר האחרון שעלה בשיטה זו (ב-1939).

מור: רותם אחותי חזרה ראשונה לקיבוץ ובנתה בשכונת הבנים. שבט איכנוולד מגובש יותר מתמיד.

הגיעו לניר דוד לפני שנתיים וחצי, בחודש ספטמבר. הבנים נולדו בגבעתיים. עמית הוא הבוגר, (היום בגן ניצן) וטל הצעיר (בגן רימון) היה בן שנה כשעברו הנה. בונים בשכונת הכרם.

אייל: הגענו בזמנים מאוד דרמטיים לניר דוד. חודש אחרי שהגענו נשרף בית התרבות, וכמה חודשים אחר כך התחיל סיפור האסי ולאחר מכן הגיעה הקורונה...

מור: עד שנולדו הילדים, חיינו בעיר וראינו כי טוב. אבל לא עלה על דעתנו לגדל ילדים רחוק מדשאים. חיפשנו קיבוץ לחזור אליו. בדקנו גם בעמיר ולא הסתייע. נטע שדמי, בת דודתי הציעה לנו לבדוק את האופציה לבוא לניר דוד ואכן הדבר הסתייע. המשפחה קיבלה אותנו בחיבוק ענק. קבוצת תמיכה נהדרת.

אייל: גם בקיבוץ קיבלו אותנו נהדר. אני חייב להגיד שניר דוד עולה על הציפיות שלי. זהו קיבוץ מנוהל, כלכלית ואירגונית. המקום מאוד מטופח ומטופל, הקהילה חזקה ומתגייסת. אנשים מתנדבים לצוותים, יש גיבוש, יש חגים ופעילויות.

בבחירות למזכירות החדשה הייתה רוח חדשה; הרבה אנשים רצו להיות במקום של השפעה ותרומה.

מור: הרבה שנים ניר דוד נשאר לי בלב, מאוד רציתי לחזור ויחד עם זאת היה לי ברור שעברו הרבה שנים ושינויים. גיליתי קיבוץ חזק ומתחדש, אכפתי ואני מרגישה פה בבית.

אנחנו מבליים הרבה בבית של תמיר כרמי, כי הבנים שלנו חברים טובים מהגן, ובאופן סימבולי זה היה הבית שבו גדלתי ויש לי משם הרבה זיכרונות. במיוחד אני זוכרת את עץ הפיקוס שלפני הבית, את רשרוש העלים את הצלילים האלו תמיד אהבתי.

כמה מרגישים משולבים?

אייל: אנחנו כמעט 3 שנים כאן, ומרגישים כאילו היינו תמיד.

מור: אנחנו מגלים כאן הרבה אנשים שאכפת להם.

אתם מכירים את מרבית חברי הקיבוץ?

מור: אייל מכיר יותר ממני. הוא השתלב מיד בעניינים כאן.

אייל: אירועי האסי איפשרו לי להכיר מלא אנשים, שאחרת היה לוקח לי 10 שנים להכיר. הרבה פעילות בקבוצות ופורומים לתוך הלילה.

מה לעתיד? תוכניות מיוחדות? חלום להגשים?

מור: כל החיים לפנינו! אנחנו בתחילת הדרך.

הרבה שנים עבדתי בחברות סיעוד. כאן פתחתי עסק שנקרא "מעטפת" המספק מגוון שירותים מותאמים אישית לאדם המבוגר ובני משפחתו. הליווי כולל טיפול במיצוי זכויות ובירוקרטיה, מפגשים בבית להפגת בדידות, "מורים ונבוכים" – מסמך המפרט סדר פעולות והכוונה לאנשי מקצוע מומלצים. יש לי לקוחות מקיבוצים בסביבה ומהמרכז. אני פוגשת משפחה שנמצאת במצב משברי, לפעמים זמני, ונותנת מכלול של שירותים. זה כולל ביקור בית ויעוץ בהתאמות שיש לעשות בדירה. בתקופת הקורונה חלה הרעה במתן שירותים בתחום בריאות הנפש (כמעט אי אפשר לקבוע תור לאנשים). אני מציעה עזרה והדרכה בבית, חוסכת מאנשים נסיעות.

אייל: התחלנו בימים אלו ממש לבנות את הבית בשכונת הכרם (שומעים את קולות קידוח היסודות), נהיה עסוקים בזה בשנה הקרובה.

מור: הילדים צעירים, העסק שלי מתפתח, אנחנו מלאים בעשייה והשמיים הם הגבול.

שיהיה לכם בהצלחה, שמחה ונחת, בשם כל קהילת ניר דוד!!

בת 70

אסנת דגני בת 70

אימא יקרה, בצנעה ובתבונה נמצאת שם בשבילנו תמיד. אוהבות ומעריכות מאוד, ומאחלות לעוד שנים רבות של משפחה וקירבה, יצירתיות ויוזמה ברוכה. באהבה רבה הילה, רוני וטל

לאסנתי – בת זוגי הכי טובה שיכולתי לבקש לעצמי. מאחל לך את כל הטוב, האושר וההצלחה, ומאחל לי אותך שתישארי תמיד לצידי, שתמשיכי להיות בת זוג שאפשר לדבר איתה על הכול, ושנמשיך לחוות ביחד את כל החוויות.

כשאת מאושרת, אין ממני מאושר ולכן אאחל לך את כל האושר שבעולם. שתהיי בריאה בחמישים שנים הבאות.

אסנתי בת זוגתי, השותפה שלי, תודה על כך שאת תמיד איתי, בטוב וברע, בכאב ובשמחה, תודה על תמיכתך ועידודך בכל האתגרים שעברתי, תודה על גידול הבנות לתפארת, תודה על היותך השמש שסביבה כולנו; הבנות, הנכדים והחתנים – על החיבוק החם ועל כל האהבה.

הלוואי שתמשיכי להיות חזקה ושתמיד תרגישי שלמה ואהובה. כל מעשיך מכוונים לטובה וממך אני לומד מהי ברכה.

אוהב מאד – רמי

בן 60

דני קקון בן 60

לדני שלנו, ביום הולדתך ה- 60
מאחלים לך עוד הרבה שנים של אושר, בריאות, והנאות -
גדולות וקטנות
עם המשפחה, החברים, בעבודה, ובכלל.
ושתמשיך תמיד לפזר מסביבך את כל הטוב השופע שלך
מכולנו – המשפחה האוהבת שלך

בת 60

מישל כהן בת 60

Ain't no sunshine when she's gone"

It's not warm when she's away

Ain't no sunshine when she's gone

And she's always gone too long

Anytime she's goes away" - Bill Withers

Happy birthday to the sun of our family

we love you ♥

בן 50

אשר אינדיך בן 50

לאשר – ליום הולדת 50 מאחלים לך שבנחישות ובהתמדה תמשיך לכבוש יעדים; לרוץ מרתונים ולבלות עם הילדים. שיהיה לך זמן לגלוש, לחתור ולטייל עם חברים. הרבה אושר, שמחה והצלחה באתגרים

אוהבים – המשפחה

בת 40

מירב מסקין בת 40

מירבי היקרה מאוד מאוד שלנו מה מאחלים לילדה בת 40? כמו בגיל 18, זה לגמרי הגיל שהגיע הזמן להתחיל! ובמקרה שלך – להמשיך! המשיכי ללכת בדרך הכל-כך ייחודית ומיוחדת שלך. המשיכי ליצור, לרקוד, לחלום ולחיות חיים כל כך מלאים ואמיצים.

שמחות בכל יום שהתגלגלת ככה לפתחי הקיבוץ ושזכינו בחברה כל כך יקרה ואהובה.

40 כמו 18 – דרך חדשה עם אנשים שכל כך אוהבים אותך.

מזל טוב יקרה שלנו. אוהבות תמיד.

סיון, זוהר, שימרית ומעין

בן 30

שי הכהן בן 30
שיצ'וק שלי,

בפתח עשור ה-30 לחייך מאחלת לך בראש ובראשונה
בריאות איתנה, הרבה הצלחה בדרך ההוראה, כושר ונחת.
השאר כמו שאתה: מאיר וטוב לב.
מאחלת לנו המשך עשייה מוצלחת ופורחת ביחד.
אוהבת אותך ותמיד לצידך, מאי

ברכות לעידו ארזי ולנעה סגל, ליום הולדת 30

בני ובת 10

בשן מלכין בן 10 [בנם של כלנית וירון]

בשן הוא ילד של חורף
אוהב בית, משפחה ואוכל חם.
יש בו חוכמה, סבלנות ומלא אהבה
וחיוך שמאיר את כל הסביבה.
מזל טוב מתוק, אוהבים אותך מאוד, המשפחה

עידן שלם בן 10 [בנם של אורית וחן]

עידני ילד שלנו – מה נאחל לילד שכולו לב ונשמה אחת גדולה. שתמשיך לפרוח ולצמוח כי לא סתם קיבלנו אותך בְּשָׁבֵט. שתמשיך לעשות קסם בכל מקום אליו אתה מגיע. לחייך, ללמוד, לשאול שאלות, לאתגר אותנו ולשתף אותנו בתיאוריות על העולם שרק ילד כמוך יכול לחשוב ולראות אותן. שנמשיך תמיד לעשות כיף ביחד, לצחוק, לטייל, לחגוג. שתהנה עם החברים ובכל מה שתשאף אליו. שתמשיך להיות היוטיובר מספר אחד של הבית ולצעוק על המחשב דברים שאף אחד מאיתנו לא מבין. ובעיקר שתצליח בכל מעשה ידיך ושאיפותיך – בשבילך השמים הם הגבול. זכינו בך – אוהבים: אימא, אבא, איתי, נדב ועומריקון

יובל רשתי בת 10 [בתם של רותם ולירז]

ליובלי המקסימה שלנו,

רקדנית, יזמית, חכמה, וחברה. אנחנו לומדים ממך המון בזכות ליבך הרגיש והגדול, ואהבת החיות הגדולה שלך. אנחנו מאחלים לך ליום הולדתך שמישיכי לעשות דברים שאת אוהבת ושמשמחים אותך כמו אומנות, ריקודים ואפיה ותהיי קשובה לעצמך להכיר דברים חדשים.

אוהבים ההורים, מעיין וחתולי.

נטע בן-גיאת בן 10 [בנם של חוה ויניב]

נטוש ילד מופלא ואהוב שלנו

אח אוהב, דואג, ונדיב לב. חבר נאמן ואהוב. ילד מלא יצירתיות, חכמה וכשרון.

מאחלים לך שתהיה עוד שנה של שמחה, סקרנות, גילויים מרתקים ועוד מכל הטוב שהעולם מציע.

אוהבים אותך אין-סוף, אימא, אבא, יהל ונונה

דף השאלה הזזה

אסנת דגני

יובל רשתי

שאלות לבת 70

איזו פינה את הכי אוהבת בקיבוץ?

- המעברה המערבית בשעת בוקר חורפית, כשאדים עולים מן הנחל.

איזה חג את הכי אוהבת לחגוג במסגרת הקיבוץ?

- מסתדרת עם רובם. לא מתלהבת מאף אחד. מעדיפה חגים ביתיים-משפחתיים.

איזה ספר את קוראת עכשיו?

- אני מנסה לקרוא עכשיו ספר של סופרת חדשה ולא מוכרת כל-כך: "עד שהגשם יחזור" מאת סלעית שחף-פולג. רומן העוסק במאבקים בין מגזרים (וותיקים, זקנים, חדשים צעירים וכד'), ביישוב כפרי בעמק יזרעאל (מצלצל מוכר?) ההתחלה מבטיחה...

לכבוד ט"ו בשבט: איזה עץ היית נוטעת ליד ביתך?

- נטעתי לא מזמן תאנה, מקווה שתגדל ותניב לי הרבה פירות טעימים ומתוקים.

שאלות לבת 10

איזו פינה את הכי אוהבת בקיבוץ?

- גן הפסלים של יגאל בן גיאת.

איזה חג את הכי אוהבת לחגוג במסגרת הקיבוץ?

- חג האסי.

איזה ספר את קוראת עכשיו?

- ספר קומיקס שנקרא "רוחות".

לכבוד ט"ו בשבט: איזה עץ היית נוטעת ליד ביתך?

- עץ זיתים כי אני אוהבת למסוק ולהכין זיתים כבושים.

מזל טוב ושפע ברכות לאסנת ועידן בקל,
לסבים מירי ורוני
להולדת יהלי, שנולדה ב- 20.1.22

לזכר חברינו ובנינו שנפטרו בחודש

ינואר, טבת-שבט

שם הנפטר	תאריך לועזי	תאריך עברי
זאב לילה	16.1.1948	ה' בשבט תש"ח
משה פולונסקי	20.1.1949	ב' בטבת תש"ט
שנקה מוזר	4.1.1973	א' בשבט תשל"ג
יהודה צימרמן	7.1.1980	י"ח בטבת תשמ"מ
אהרון שורר	3.1.1981	כ"ז בטבת תשמ"א
עמי פרי	17.1.1988	כ"ז בטבת תשמ"ח
ביל שופרא	9.1.1990	כ"ב בטבת תש"נ
צילה גולומב	17.1.1994	ה' בשבט תשנ"ד
קלרה גרינפלד	7.1.1996	ט"ז בטבת תשנ"ו
צבי מזור	4.1.1999	ט"ז בטבת תשנ"ט
ישראל פדרמן	21.1.2000	י"ד בשבט תש"ס
צילה אונגר	23.1.2002	י' בשבט תשס"ב
בונקה כרמי	4.1.2005	כ"ג בטבת תשס"ה
מיכל ארזי	18.1.2005	ח' בשבט תשס"ה
אסתר נשר	31.1.2005	כ"א בשבט תשס"ה
רוזה וינטרוב	30.1.2009	ו' בשבט תשס"ט
שרה יוגב	20.1.2011	ט"ו בשבט תשע"א
שמואל צסלר	22.1.2011	י"ז בשבט תשע"א
הדסה בן אהרון	21.01.2011	כ"ב בשבט תשע"א
משה איזנברג	28.1.2011	כ"ג בשבט תשע"א
אושרי כהן	01.01.2015	י' בטבת תשע"ה
אלי קול	23.01.2019	י"ז שבט תשע"ט

הסביבה שלנו

דרור סגל – לחם נקי ו"ירוק", על גדות הנחל

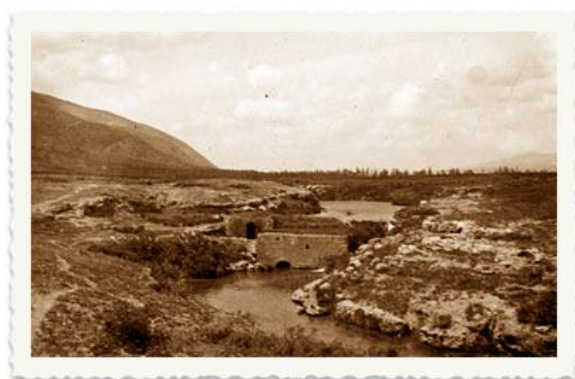
טחנות קמח, המופעלות בכוח המים, מוכרות בארץ ישראל כבר מימי השלטון הרומי והביזנטי ואף לפניו, אולם מרבית השרידים, הניכרים כיום, מקורם בתקופה העותומאנית, שנמשכה מאות שנים במרחב. מטבע הדברים, מצויות בעמק בית שאן (העמק של המעינות), טחנות רבות. בסקירה זו, נתאר ארבע טחנות, שנבנו ופעלו על גדות נחל עמל (האסי), בשטח גן השלושה, חלקן פעלו בזמנית. גם בנחל שוקק היו טחנות, האחרונה, נדירה וייחודית עם שלוש עמדות טחינה. טחנה זו (בערוץ נחל שוקק), חדלה לפעול, לאחר מלחמת העולם הראשונה ותחילת המנדט הבריטי.

הטחנה העליונה המערבית – היתה בנויה במקום בו מצוי כיום המפל הגדול. חלק מאבני המפל נלקחו ממבנה הטחנה ובית הטוחן שניצבו במקום, והיוו סוג של חווה קטנה. בוני הטחנה, ניצלו את הפרשי הגובה בין הבריכה העליונה והמעייין, להמשך הנחל מזרחה. הם בנו סכר ותעלה והצרו את אפיק הזרימה. המים נפלו למטה וכך נוצרו הכוח והאנרגיה לסיבוב גלגל הטחינה. אבני הריחיים עשויות אבן בזלת, טחנו את הגרעינים הקשים והפכו אותם לקמח. בדרך כלל היתה אבן שֶׁכָּב עגולה סטאטית ועליה אבן רֶכָּב שחברה בציר קורת עץ לגלגל כפות עשוי מתכת. המים זרמו בעוצמה וסובבו את גלגל כפות יחד עם אבן הרכב העליונה. הגרעינים נשפכו ממיכל עץ לפתח-חור במרכז אבן הרכב העליונה ונטחנו. כמה סיפורים פיקנטיים: האיש שניהל את הטחנה, היה פליט שברח מסוריה בשל נקמת דם. הוא דיבר עם ראשוני בית אלפא, ביידיש, במבטא רומני, שפה שלמד כשעבד אצל האיכרים בזיכרון יעקב. היה לו גם גן ירק ליד הבית. מטבע הדברים נוצרה יריבות עסקית עם בעלי הטחנה השנייה במרכז הגן. לעיתים נשלחו הבנים לגנוב את חמורי הלקוחות של הטחנה המתחרה ולהטריד את הפציינטיים. שתי הטחנות חדלו להתקיים בשנת 1948 עם קום המדינה.

אזור המפל בעת הקמת הגן הלאומי, שנות החמישים של המאה הקודמת. משמאל ניכרים עדין שרידי הטחנה המערבית העליונה.

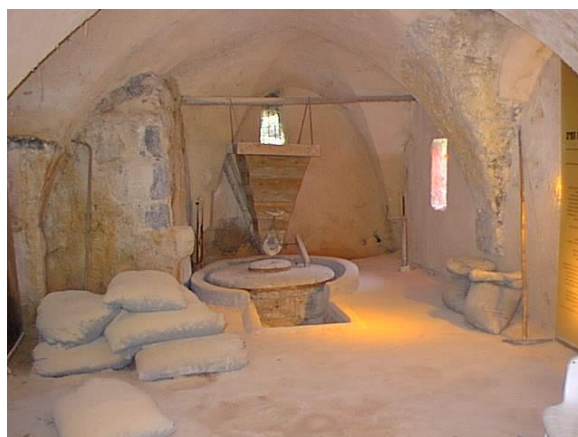
הטחנה המרכזית המשוחזרת – במרכז הגן הלאומי, מצפון למסעדה, ניצבת טחנת קמח בעלת שתי עמדות טחינה ולידה בית טוחן (מאדאפה). גם כאן נבנו סכרים ותעלות ונוצלו הפרשי הגובה, בין הברכה האמצעית להמשך הנחל מזרחה. המבנים שומרו ושוחזרו לאחר הקמת הגן הלאומי וכיום ניתן להפעיל עמדת טחינה אחת ולהדגים כיצד מסובבים המים את הגלגל הכבד, ממש בדומה למנוע בנזין או חשמל. הטחנה הייתה בבעלות אנשים מהכפר פקועה. מספרים כי בעיתות בצורת, יבשו חלק מהנחלים ואילו נחל עמל, זרם כרגיל ובאופן יציב. אז הגיעו חקלאים עם חמורים עמוסים בשקי זרעים, אפילו מאזור ואדי ערה והמשולש. יש לשער כי כבר אז, היו אנשים שעינם היתה צרה, ביושבי הנחל הזה. הלקוחות חיכו לתורם בחדר האירוח. בינתיים התווכחו על "פוליטיקה", מצאו חתן לבת או סתם עישנו נרגילה ונמנמו. הטחנה חדלה לפעול עם קום המדינה. ראשוני בית אלפא, זכו להימנות על לקוחותיה, לזמן קצר מאוד.

טחנת הקמח המרכזית, בראשית ההתיישבות הציונית בעמק. צילום ד"ר רפאל סלוס (סבא של אילון).

טחנת הקמח המשוחזרת, בלב הגן הלאומי. על הקיר נראה גלגל פפות הישן, שהוצב במים והסתובב עם אבן הרכב באמצעות ציר משותף.

פנים הטחנה המרכזית, לאחר השחזור.

הטחנה המזרחית – טחנה זו קדומה יותר ומטיפוס ארובה. ניצבת בחלקה, בגדה הצפונית, מתחת לבוסתן ולחומה ומגדל כיום. כאן הושג כוח המים בשיטה ייחודית מעט שונה. מים הועברו בתעלה, ממעיין אחר במערב, עין חיים (הסחנה הקטנה). כיום אין כמעט זכר לתעלה וגם המעיין יבש. המים הגיעו בתעלה לפתח הארובה הבנויה ונפלו למטה לאפיק נחל עמל הזורם מתחת למצוק. כך נוצר כוח מים שסובב את גלגל הטחינה. כיום ניצבים שרידי הטחנה, שזקוקים מיידית לשימור, תמיכה ושחזור, לפני שהמבנה יקרוס עקב פיתוח מודרני ושינוי הזמן. טחנה זו נבנתה ככל הנראה בראשית התקופה העתמאנית וחדלה לפעול במהלכה, לפני ההתיישבות הציונית בעמק.

טחנת הקמח המזרחית, בגדה הצפונית. למעלה ניכרים שרידי התעלה שהוליכה מים מעין חיים. למטה בתחתית שרידי המתקנים של הטחנה ואולי גם שרידי הטחנה הרביעית הקדומה יותר.

הטחנה הקדומה – ככל הנראה פעלה בנחל עמל, טחנה קדומה, ממש למורדות הטחנה המזרחית, בגדה הצפונית. נראה שפעלה בתקופה הממלוכית, אולי בראשית העתמאנית. כיצד נוצר כוח המים עבור טחנה זו, קשה לזהות כיום והנושא מצוי בחקירה מדעית. יש לשער כי בדומה למעיין שוקק, המים נתפסו בסכר ובריכת הרמה בקטע מערבי יותר בנחל והולכו מזרחה אל הטחנה. שם סובבו גלגל ונשפכו חזרה לאפיק הנחל. קיימת סברה שבטחנה זו, השתמשו למטרות נוספות בחלק מהעונות, למשל להפקת סוכר ותעשיות חקלאיות נוספות. בשטח הגן נתגלו שרידים ופריטי אבן רבים, הקשורים בפעולת הטחינה, רובם עשויים אבן בזלת שחורה. חלק מהמצאים מוצגים במוזיאון.

ראוי לציין כי תושבי האזור הקדמונים, אולי לא התכוונו לכך, אך בפועל פיתחו תעשייה פורחת באנרגיה ירוקה מושלמת, ממש כמו השיטות להן אנו שואפים כיום. כוח הטחינה הושג ללא אנרגיה מזהמת דוגמת דלק וחשמל. כל המים ששימשו בתהליך, חזרו בחזרה לאפיק הנחל ודבר לא התבזבז. עבודת הטחינה גם לא ייצרה רעש חזק, עשן או זיהום אחר לנחל או לסביבה. היא חסכה כוח רב של אדם ובהמה. בקיצור: **אנרגיה ירוקה במיטבה.**

תשבץ הגיון – הוריקן [אורי קלס]

6		5		4		3	2	1
					8			7
	12		11		10			9
			15			14		13
							16	
19			18					17
	22			21				20
		24		23				
		26						25

הגדרות

מאונך

מאוזן

<ol style="list-style-type: none"> 1. כמו סכין בפן... שפן (4) 2. אינו טרי לשנות סוס כזה (7) 3+9 (מאוזן) קרוב אליו בחוף הים (4) 4. ירק ששב בלי מלח (3) 5. יש לו בברית בשפע על הראש (6) 6. לכבשים יש לשים עין ברוה (4) 8. כשזה לא ברור תגיד שזה הלוע שלי (6) 11. הטריים הללו נכשלו פעמים ברעים (6) 12. הצליחו ושינו בלעדיהם (4-3) 14. את מי נידו אחרת במשא ומתן (6) 17. פה במל"ג הוא מפצל (4) 19. הרגע! כעס וזעם (4) 21. בת.ז. זה 80 אם יש לך אומץ (3) 24. "ראו 22 מאוזן" 	<ol style="list-style-type: none"> 1. שיח מתוק ששב לתינוק (3) 4. לאסוף לכלל האנשים (5) 7. פאר חי אחרת כשהוא כועס (2-3) 9. "ראו 3 מאונך" 10. רועם... עת השתנה ונפגש עם אנשים (6) 13. החרימו כשבנו יד (4) 15. למד בערה שיש לחתוך אותה (4) 16. צחוק הגורל שבאיה רוני נכנס (7) 17. מהמראה היפה להרמת משאות (4) 18. בשדה תעופה זה תנגב אחרת (4) 20. פתייני שסידרה ניקיתי וחיסלתי (6) 22+24 (מאונך) יסתכל ע"י בין בכובד ראש (4) 23. חיש בער בשיכון (5) 25. בין 3 ל- 7 שמע מבול? (2-3) 26. ישנה כשהרשע חזר (3)
---	--